

Találkozás Thomas DeMark-kal

Élménybeszámoló

2007-01-29

Nagy izgalommal vártam a DeMark előadást. Nem voltak másként vele a hírlevél olvasóink, ügyfeleink sem, akik rengeteg kérdést tettek fel. Ezúton is köszönöm őket. Egy részükre sikerült fényt derítenem, egy másik részüket később fogom feltenni neki. A jó hír az, hogy továbbra is kapcsolatban maradunk. De eddig el is kellett jutni, ugyanis az út kissé kalandosra sikerült...

Aki nem kíváncsi arra, hogy miként jutottam el nagy nehézségek árán az előadásra és hogyan omlik össze a közlekedés éppen attól, amit egész Európa december óta hiányolt: a hótól, az lapozzon a következő oldal közepére.

Füstbe ment terv

A szerdán délelőtt kezdődő előadásra a 7 órakor Bécsből induló járatra foglaltam helyet. Akik jól ismernek, tudják hogy nagyon nehezen kelek fel, ezért úgy döntöttem, hogy a reptér bejáratánál lévő szállodában foglalok szobát, nem kell hajnali 4-kor kelnem, hogy elérjek a Schwechat-i reptérre. Így a reggeli kinkeserves ébredés után 10 perccel már a capuccinót kortyolgathatok a tranzitban. Ezt követően a gép 8 után pár perccel tesz le Zürich repterén, ahonnan viszonylag kényelmesen odaérek DeMark szemináriumára. Annak végeztével elintézek egy tárgyalást, 2 órára van körülnézni a városban, majd repülök vissza, az este 8-kor Bécsben landolást követően akár szerda este 10 órára itthon is lehetek.

A keddről szerda hajnalra virradó reggel azonban gondosan kialakított tervem és időrendem recsegve-ropogva omlott össze. Az éjszakai havazás megbénította az európai repterek többségét, a járatok nagy részét vagy törölték, vagy jelentős késéssel indultak csak. Ez volt a helyzet az én gépemmel is, ami jó másfél órás késéssel indult volna, amit aztán tovább toltak. Ekkor vált világossá, hogy lehetetlen lesz odaérem. Felhívtam a szervezőt, aki felajánlotta, hogy a szerdai zürich-i helyett, a csütörtöki frankfurti előadásra menjek. Éltem a lehetőséggel, de szabad helyet nem találtam egy gépen sem azokon, amelyek egyáltalán elindultak, ezért autóval folytattam utamat.

Már kétszer jártam a német pénzügyi központnak minősülő városban, de mindkét alkalommal idő híján nem tudtam megnézni a legfontosabb nevezetességeket, tulajdonképpen csak éjszaka láttam valamit is belőle. Úgy terveztem, hogy délután 3 körül érhetek Frankfurtba, ami kényelmesen elég arra, hogy körbenézzek a városban, kialudjam magam és másnap kisimult vonásokkal érkezzek a szemináriumra. A hó miatt azonban a nap nagy részét a hóviharak sújtotta autópályákon, dugókban töltöttem. Az araszoltság közben megdöbbenve tapasztaltam azt a hihetetlen mennyiségű Audi Q7-et, amit trélereken szállítottak.

Legalább 20 ilyen szállító járművet, vagyis mintegy 100-120 Q7-et volt szerencsém látni. Lehet, hogy érdemes a Volkswagen konszern részvényeiből bevásárolni?

Végül csak 5 órás késéssel, este 8-ra értem Frankfurtba, ahol további mintegy másfél órát vett el a szállodai szoba keresése, mivel egy vásár miatt jó előre lefoglaltak szinte mindent. Emiatt a városnéző terveim végleg kudarcba fulladtak. Vigaszom volt, hogy míg Párizsban minden szállodai szoba az Eiffel toronyra, addig Frankfurtban a Commerzbank modern és magas épületére néz (na jó, ez esetben féldoldalasan, a kelő nap fényében).

Nem csak a trendkövetés létezik

Másnap legalább kipihenten érkezhettem a bámulatos külsőséggel megrendezett előadásra, amelynek a tartalma is nagyon professzionális volt, a kiváló reggeli és a számtalan frissen facsart gyümölcsle mellett.

Mint látható, az előadás nem nélkülözte a humort sem. Valamennyi indikátor Thomas DeMark nevének kezdőbetűi után a TD rövidítéssel kezdődik, jó előre gondoskodva arról, hogy bárki bárhol ütközik beléjük, ne tévessze őket más indikátorokkal, és el se lehessen lopni őket.

DeMark a domináns trendkövető stratégiákkal szemben éppen a rövid és középtávú forduló stratégiákra helyezi a hangsúlyt, így azon pontokat keresi, ahol a legnagyobb valószínűséggel történik fordulat.

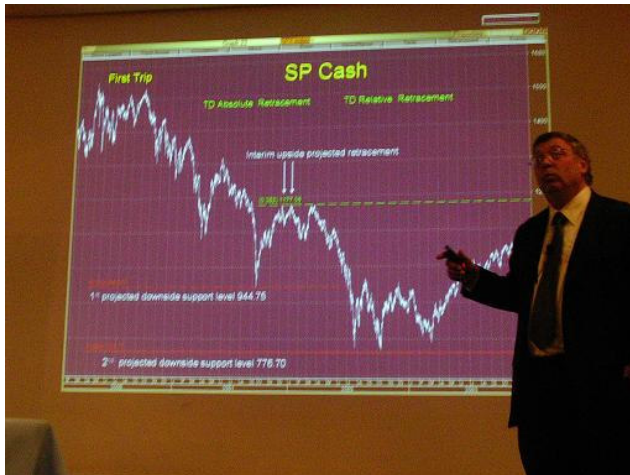
Például a TD Setup nevű indikátornál egy-egy bar akkor kap egy új „sorszámot”, ha alacsonyabban zárt, mint a 4 nappal korábbi., Amikor ez kilencszer megtörténik, akkor van a legnagyobb valószínűsége a fordulatnak, akkor érdemes vásárolni. Természetesen a metódus felfelé és short pozíciónál is használható.

DeMark két példát is felhozott alap indikátorai működésére. Az egyik az 1987-es krach volt, amikor időben pontosan kijelölte a fordulatot. Árszintben pedig egy általa egyedi módszerrel elhelyezett fibonacci szint. Ez utóbbit kissé szomorúan vettem tudomásul, mert nem értek egyet használatukkal, ezúttal azonban egy ellenpéldát láttam. Szintén jó példa volt az angol font (GBP) 1992-es összeomlása, amikor a csökkenés kezdetét jelezte jól az egyik TD indikátor. A dolog

pikantériája az, hogy DeMark ekkor éppen Soros György tanácsadója volt. Bár tudjuk, hogy Soros-ék elsődleges motivációja a masszív font elleni spekulációra nem a TD módszerekben keresendő, bizonyára megerősítette őket szándékukban, és az időzítésben.

DeMark a befektetések világának kalandoraival dolgozott együtt, ezen belül is a legnagyobbakkal. A már említett Soros György-ön kívül ott volt a Tudor Investments, Goldman Sachs, JP Morgan. A legjobbnak mégis Steve Cohen-t tartja, most is dolgozik vele. Cohen-t, a rejtőzködő dollármilliárdost egyébként DeMark fia tanította két évig az apja által, illetve az apjával közösen kidolgozott módszerek használatára. Cohen 14 éve kezdett kereskedni hedge fund-jával a nemzetközi piacokon. Még pár éve is 30 alkalmazottja volt, ma már viszont az 1000-et közelíti a számuk, vagyona eközben 30 millió dollárról körülbelül 3 milliárd dollárra nőtt. Mint sokan a szakmában (maga DeMark is), a nyaralása alatt is dolgozik. Ez sok szakmabeli esetében folyamatos telefonkapcsolatot jelent az irodával, vagy esetleg laptop mindenhova hurcolását. De nem Cohen szintjén: ő előreküldi az egyik repülőgépét, ahol az emberei lefoglalnak egy teljes emeletet a szállodában, függetlenül attól, hogy hányan vannak, akik berendezik megfelelően a szobákat, majd jön Cohen a családjával, a már előre elkészített környezetbe, beleértve a kereskedési adatokat mutató monitorokat is.

DeMark, mint kontraindikátor

Ő maga szinte hagyományként mindig 4 évente jön európai körútra, amikor éppen fordul a piac, ez látható is az alábbi képen. Megjegyezte, nem elképzelhetetlen, hogy most is így lesz, talán kissé tréfásan.

Néhány érdekesség, máshol ritkán elhangzó információ az indikátorokkal kapcsolatban. Gyakori megfigyelés, hogy nem az intraday high, hanem a close high számít ellenállások kijelölésénél. A napközben kilengéseket – ha nem is mindig – de gyakran figyelmen kívül kell hagyni. A forgalmat a legtöbb TD

indikátor nem veszi figyelembe, de azért van köztük olyan, ami ezzel is dolgozik, ugyanakkor DeMark nem javasolja, hogy az ő filozófiájának a követésekor nagy hangsúlyt helyezünk a kereskedés volumenére. Nincs jelentősége, hogy egy 9-es kombinációnál mennyi idő telik el 8 és 9 között, ez akár hónapokban is mérhető néha, de azért általában pár nap alatt megtörténik.

„Chart Artist, Chart Scientist”

A legnagyobb baj a legtöbb technicistával, hogy ha valami nem működik, akkor türelmetlenné válnak, és időben mindent visszafelé is átalakítanak. (ahogy ő mondja: a radírjuk tízszer akkora, mint a ceruzájuk). A legtöbbjük Chart Művész (Chart Artist) ahelyett, hogy Chart Tudós (Chart Scientist) lenne. Vagyis precízen levezetett és tesztelt módszer alapján kellene eljárniuk, a kapkodás helyett. Ez nem azt jelenti, hogy ne lennének jó Chart Művészek, csak azt, hogy a többség lelkileg, alkatilag, genetikailag nem alkalmas erre.

Az előadás nagyon-nagyon konkrét módszereket adott át, amit egy fontos okból nem tudok megmutatni. Nem nevezhető korrektnek egy zártkörű előadás után annak tartalmát közzétenni, noha nem tiltották meg senkinek. Egyet azért, amit DeMark-ék sem „limited” klienseknek adnak át, tehát máshonnan is beszerezhető – és az alapokról szól - bármely érdeklődőnek, röviden bemutatok:

A TD Open, a TD Setup és TD Countdown továbbfejlesztett változata. Lényege, hogy akkor kell Long pozíciót felvenni, amikor a nyitó árfolyam alacsonyabb, mint a 4 nappal korábbi minimum, ha nem történt lényeges (és előre programozott paraméterű) támaszról letörés. Ha a nyitó viszont magasabb, mint a 4 nappal korábbi maximum, akkor short pozíció ajánlott. Hasonló indikátor létezik záró árfolyamra is, ennek kezdeti lépése látszik az alábbi képen.

Egyszerű, de nagyszerű?

A módszer (és a többiek jelentős része is) megdöbbentően egyszerű, és volt is kérdés, amit „magammal vittem” ezzel kapcsolatban. Vajon nem lehet, hogy a túlságosan egyszerű módszerek a modern számítógép vezérelt stratégiák korában már nem működnek?

DeMark szerint viszont az egyszerű módszerek hatékonysága is az emberi természetre vezethető vissza, a tömegpszichológiára eredeztethető hibák pedig mindaddig vissza fognak köszönni, amíg emberek irányítják a piacot, vagy emberek hajtják végre a saját maguk által írt programokat, felügyelik őket. Emellett a technikai elemzésben gyakran (vagy akár soha) nem szabad azt a kérdést feltenni, hogy „Miért”, hanem ami működik, azt használni kell, akár egyszerű, akár bonyolult. Márpedig ezek a módszerek mindaddig működtek, ezt hosszú és gondos tesztelesek és sokéves kereskedési eredmények bizonyítják. Emiatt is, a legtöbb általa készített indikátornál nem is kell félni attól, hogy „elhalásszák előle a legjobb falatokat”. Persze vannak kivételek.

A módszerek kitergetése vagy éppen visszatartása egyébként fokozatokban történik. Van, ami teljesen nyilvános, akár hosszú évek óta. Van, ami szintén nyilvános, de viszonylag új, és a hagyományos technikai elemzés elterjedtsége miatt kevesen használják. Van, ami csak (pl. a Bloomberg-en), előfizetőknek és nekik is korlátozott számban érhető el. Van, ami a más csatornákon, egy még inkább korlátozott körnek érhető el. Végezetül van olyan, ami teljesen titkos, csak Cohen, DeMark és a közvetlen munkatársaik ismerik. A felosztás nem véletlen: egyrészt vannak olyan indikátorok, amelyek erősítik annak hatását, ha minél többen használják, és vannak olyanok amelyek gyengítenék azt, ezért inkább megtartják a saját titkuknak. A fokozatoknál is inkább az érvényesült, hogy DeMark inkább a legnagyobb intézményi befektetők között örvend széleskörű tiszteletnek és ismertségnek, ezért elsősorban ezeket a lehetőségeket „rájuk szabták”, az ő korlátozott számuknak teszik esetenként elérhetővé. Természetesen sok alap, bank, biztosító részben vagy egészben automatizált stratégiát is épít az ő indikátoraira.

Mindent összevetve a „Nem fél attól, hogy mások használják, és emiatt csökken az indikátor hatékonysága...?” kérdésre nem kaptunk teljes mértékben megnyugtató választ, csak érzésem szerint 80-80%-ig. De talán egy ekkora időbe beszorított előadáson és a kérdések özönében nem is várható el ennél több.

A kiszállási stratégiákról is kevés volt az átadott információ, de kérdésemre azt válaszolta, hogy ez is fontos, de általában egy követő stoppal, vagy pár napos kiszállással kell időzíteni, illetve a TD indikátorok segítségével kell/lehet ezt megoldani.

Következetesség

„Stick to your plan” – ezt már egy DeMark követő mondta nekem az előadás szünetében. Azt állította, hogy a siker az ilyen jellegű stratégiáknál – ha tényleg jó volt a tesztelés – nagyrészt ezen a 4 szót tartalmazó tanácson múlik. Adott egy további tippet is: ők úgy dolgoznak, hogy egyikük megcsinálja és teszteli a stratégiát, és egy másik ember szolgáian végrehajtja oly módon, a stratégia alkotó nincs is a közelben. Így nem fordulhat elő, hogy az ember elbizonytalanodik saját stratégiája kapcsán.

A szeminárium a körítéstől és a magas szakmai anyagtól eltekintve megdöbbentően hasonlít egy hazai előadásra, főként a mienkre. A felépítése, a gesztusok, kérdések, a vibráló levegő, tudásanyag átadása mind-mind ugyanolyanok. Talán az ezzel kapcsolatos tapasztalataim is közrejátszottak abban, hogy az előadást követően jól elbeszélgettünk szakmai kérdésekről, és email címet cseréltünk. Ezért továbbra is szívesen tolmácsolom az arra érdemes kérdéseket DeMark úr felé, nyugodtan írjatok nekem.

A sok-sok kérdés, és az előadást követő ebéd miatt a program kb. 3-kor fejeződött be, nekem indulnom kellett haza, így ismét nem volt módom megnézni Frankfurtot nappal. Végül az alig 24 órára tervezett út 50 órás lett, feszített naptáramban pedig elveszítettem egy napot. Ráadásul nem láttam Zürich-et, és Frankfurt még egy darabig az éjszakai, misztikus város marad számomra.

De őszintén: kit érdekel, egy ilyen élmény után? ☺

Faluvégi Balázs
Bridge Wealth Management